

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto
PL 25, 00230 Valtioneuvosto
oikeusministerio@om.fi

Lausuntopyyntö 27.6.2016

Lausunto asiassa OM 10/69/2014

Yleistä

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa korruptioepäilyistä ilmoittavien henkilöiden suojelua selvittäneen työryhmän mietinnöstä (oikeusministeriön julkaisusarja: mietintöjä ja lausuntoja 25/2016) (jäljempänä: *mietintö*). Oikeusministeriö asetti 9.2.2015 työryhmän selvittämään korruptioepäilyistä ilmoittavien henkilöiden työ- ja virkamiesoikeudellisen suojelun ja yhteisöjen ja yritysten raportointikanavien suhdetta Suomea sitoviin kansainvälisiin velvoitteisiin.

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Huomioita työryhmän johtopäätöksistä ja suosituksista

Korruption torjuminen on ensiarvoisen tärkeää kaikkien yhteiskunnan osaluokkien kannalta. Korruptio ja vaikutusvallan väärinkäyttö aiheuttaa merkittävää haittaa niin yksilöille, yrityksille kuin yhteiskunnallekin kokonaisuutena. Korruptio haittaa myös markkinoiden toimintaa sekä heikentää kilpailua ja rehellisesti toimivien elinkeinonharjoittajien toimintamahdollisuuksia. Korruption torjunta ja siitä ilmoittavien tahojen suojelu on ensiarvoisen tärkeää niin taloudellisen kuin sosiaalisen hyvinvoinnin näkökulmasta. Suomalaisen yhteiskunnan avoimeen toiminta- ja valmistelukulttuuriin ei kuulu minkäänlainen lahjonta tai oman edun tavoittelu epäasiallisin keinoin.

Työryhmän mietinnössä esitetään ratkaisuehdotuksina työpaikan sisäisten ja ulkoisten ilmoitusmenettelyjen kehittämistä. Suomen Yrittäjät kannattaa työryhmän ratkaisuehdotuksia työntekijöille suunnatun verkkopohjaisen ohjeistuksen kehittämiseksi ja työntekijöiden tietoisuuden lisäämiseksi.

Pidämme tärkeänä, että työntekijöillä on luotettava mahdollisuus ilmoittaa havaitsemastaan korruptiosta. Viranomaisen tulisi erityyppisen neuvonnan ja ohjeistuksen avulla lisätä työntekijöiden valmiuksia ilmoittaa havaitsemastaan korruptiivisesta toiminnasta. Suhtaudumme myönteisesti

ilmoitusmahdollisuuksien parantamiseen, esimerkiksi viranomaisen laatiman erillisen sähköisen ilmoituskanavan avulla.

Osana mahdollista jatkovalmistelua on kuitenkin selvitetävä tarkasti, millä tavalla voidaan varmistaa ilmoituksen kohteena olevan yrityksen oikeusturva, esimerkiksi perättömien tai muutoin kiusaamistarkoituksessa tehtyjen ilmoitusten varalta. Perätön ilmoitus ei saa aiheuttaa yrityksille mainehaittaa tai hallinnollista taakkaa. Viranomaisen on pidettävä ilmoitukset ehdottoman luottamuksellisena, eikä viranomaisen tule tarpeettomasti vaivata yrityksiä perättömillä ilmoituksilla.

Yhdymme työryhmän mietinnössä esittämään johtopäätökseen, että työnantajia ei voi velvoittaa laatimaan työpaikan sisäiseen ilmoittamiseen liittyviä järjestelyjä tai perustamaan järjestelmiä, joiden kautta työntekijä pystyisi tekemää ilmoituksen korruptiivisesta toiminnasta.

Kuten työryhmän mietinnössäkkin on tuotu esiin, kaikilla pienemmillä ja keskisuurilla yrityksillä ei ole käytännössä mahdollisuuksia tai resursseja ilmoitusjärjestelmän perustamiseen tai ilmoittajien suojeluun. Erillisen ilmoituskanavan perustaminen pienessä, muutaman hengen yrityksessä¹ ei olisi myöskään tarkoituksenmukaista ottaen huomioon, että nimetön ilmoittaminen ei pienessä yrityksessä käytännössä takaa ilmoittajan henkilöllisyyden pysymistä salassa. Tästä huolimatta ilmoitusjärjestelmän rakentaminen aiheuttaisi merkittäviä kuluja, jotka pienten yritysten kohdalla saattaisivat muodostua kohtuuttoman suuriksi liiketoimintaan nähden. Velvollisuutta ilmoitusjärjestelmän rakentamiseen ei tulisi myöskään sitoa yrityksen kokoon. Nämä huomiot ovat perusteltuja myös pääministeri Sipilän hallitusohjelman valossa, jonka mukaan sääntelyä pyritään järjeistämään, eikä teollisuuden kustannuksia vaalikauden aikana lisätä.

Työryhmän mietinnössä on esitetty ilmoittajien suojelua koskevana ratkaisuehdotuksina neuvonnan ja ohjeistusten lisäämistä ja ilmoittajien suojelua koskevan koulutuksen järjestämistä. Pidämme työryhmän ehdotuksia kannatettavina ja jaamme saman näkökannan, että tällä hetkellä ei ole tarvetta säätää erillistä ilmoittajien suojelua koskevaa lakia.

Muilta osin Suomen Yrittäjillä ei ole huomautettavaa asiasta.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät ry

Mikael Pentikäinen
toimitusjohtaja

Ville Kukkonen
lainopillinen asiamies

¹ Työryhmän mietinnössä on todettu, että 89 % Suomen yrityksistä on alle viiden hengen yrityksiä.